SUD
EUROPSKE UNIJE

PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 116/24
U Luxembourgu 29. srpnja 2024.

Presuda Suda u predmetu C-119/23 | Valančius

Imenovanje sudaca Unije: država članica među kandidatima s rang-liste koju je sastavila nacionalna skupina neovisnih stručnjaka može predložiti kandidata koji nije najviše rangiran na toj rang-listi, pod uvjetom da predloženi kandidat ispunjava zahtjeve predviđene Ugovorima

Vlada države članice koja je osnovala skupinu neovisnih stručnjaka zaduženu za ocjenjivanje kandidata za dužnost suca Općeg suda Europske unije i sastavljanje rang-liste kandidata koji ispunjavaju zahtjeve neovisnosti i profesionalne sposobnosti predviđene Ugovorima[1] može među kandidatima s te rang-liste predložiti onoga koji nije najviše rangiran, pod uvjetom da predloženi kandidat ispunjava navedene zahtjeve.

Virgilijus Valančius imenovan je sucem Općeg suda Europske unije 2016. Nakon isteka mandata 2019., litavska vlada objavila je poziv na podnošenje prijava te je propisala postupak za odabir kandidata na taj položaj. U skladu s tim postupkom, radna skupina koja se većinom sastojala od neovisnih stručnjaka sastavila je rang-listu kandidata koji su rangirani silaznim redoslijedom prema ostvarenim bodovima. Najbolje rangiran na rang-listi bio je V. Valančius. Odlukom od 4. svibnja 2022. litavska vlada kao kandidata za mjesto suca Općeg suda predložila je osobu uvrštenu na drugo mjesto na rang-listi. Nakon negativnog mišljenja odbora iz članka 255.[2] o tom kandidatu, litavska vlada kao kandidata na to mjesto predložila je osobu uvrštenu na treće mjesto na rang-listi, odnosno Sauliusa Lukasa Kalėdu. Odlukom od 15. rujna 2023., donesenom nakon pozitivnog mišljenja odbora iz članka 255., vlade država članica imenovale su S. L. Kalėdu sucem Općeg suda.

V. Valančius zatražio je od Okružnog upravnog suda u Vilniusu (Litva) poništenje dviju odluka litavske vlade o predlaganju kandidata. Dvojeći u pogledu utjecaja prava Unije na nacionalne postupke predlaganja kandidata za dužnost suca Općeg suda, taj je sud o tome postavio pitanja Sudu.

Sud u svojoj presudi podsjeća na to da se **zahtjevom neovisnosti sudova** konkretizira temeljna vrijednost vladavine prava, utvrđena u članku 2. UEU-a, te da se on **jednako nalaže na razini Unije, među ostalim, za suce Općeg suda, i na razini država članica** za nacionalne sudove. Sud iz toga zaključuje da se materijalnim pretpostavkama i postupovnim pravilima koja se odnose na imenovanje sudaca Općeg suda mora omogućiti **isključenje svake legitimne sumnje** kod osoba u pogledu činjenice **da ti suci ispunjavaju zahtjeve neovisnosti i profesionalne sposobnosti** propisane člancima 19. UEU-a i 254. UFEU-a za obavljanje dužnosti suca Općeg suda. U tu je svrhu osobito nužno **zajamčiti integritet cjelokupnog postupka imenovanja sudaca Općeg suda** i, posljedično, njegova ishoda **u svakoj od triju faza od kojih se sastoji taj postupak**.

Najprije, kad je riječ o nacionalnoj fazi predlaganja kandidata za dužnost suca Općeg suda, Sud smatra da je, s obzirom na to da u pravu Unije ne postoje posebne odredbe u tu svrhu, na svakoj državi članici da uredi postupovna pravila za predlaganje kandidata. Stoga je svaka država članica **slobodna odlučiti hoće li predvidjeti postupak** za odabir i predlaganje kandidata. Međutim, postupovna pravila ne smiju kod osoba stvoriti legitimne sumnje u pogledu toga poštuje li predloženi kandidat zahtjeve predviđene Ugovorima. Okolnost da predstavnici zakonodavne

ili izvršne vlasti sudjeluju u postupku imenovanja sudaca nije sama po sebi takva da uzrokuje takve legitimne sumnje. Međutim, **sudjelovanje neovisnih savjetodavnih tijela** kao i **postojanje obveze obrazlaganja u nacionalnom pravu** mogu doprinijeti većoj objektivnosti postupka imenovanja. Što se tiče materijalnih pretpostavki za predlaganje kandidata, valja navesti da **države članice** raspolažu širokom marginom prosudbe za utvrđivanje tih pretpostavki. Međutim, one **moraju zajamčiti**, neovisno o postupovnim pravilima koja su u tu svrhu usvojena, **da predloženi kandidati ispunjavaju zahtjeve neovisnosti i profesionalne sposobnosti** predviđene Ugovorima.

Na taj način, kada je država članica uspostavila postupak odabira kandidatâ za dužnost suca Općeg suda u okviru kojeg je skupina neovisnih stručnjaka zadužena za sastavljanje rang-liste onih koji ispunjavaju zahtjeve predviđene Ugovorima te isticanje u obliku preporuke najviše rangiranog kandidata, sama činjenica da je vlada te države članice odlučila predložiti kandidata s te rang-liste koji nije najviše rangiran nije sama po sebi dovoljna za zaključak da taj prijedlog pobuđuje legitimne sumnje u pogledu toga ispunjava li predloženi kandidat navedene zahtjeve.

Nadalje, kad je riječ o drugoj fazi postupka imenovanja sudaca Općeg suda, odnosno fazi koja uključuje **postupanje odbora iz članka 255.**, Sud pojašnjava da radi donošenja mišljenja taj odbor **mora provjeriti ispunjava li predloženi kandidat za mjesto suca Općeg suda zahtjeve neovisnosti i profesionalne sposobnosti** predviđene Ugovorima. U tu svrhu odbor iz članka 255. može zatražiti od vlade koja je dala prijedlog da pošalje dodatne informacije ili druge materijale koje taj odbor smatra potrebnim.

Naposljetku, što se tiče treće faze postupka imenovanja, koja se odnosi na **odluku o imenovanju koju donose vlade država članica**, Sud naglašava da je **zadaća jamstva poštovanja tih zahtjeva i zajednički na tim vladama** kada odlučuju, s obzirom na mišljenje odbora iz članka 255. UFEU-a, imenovati sucem Općeg suda kandidata kojeg je predložila jedna od tih vlada. Naime, nakon što je imenovan, taj kandidat postaje sudac Unije i ne zastupa državu članicu koja ga je predložila.

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da u okviru postupka koji se pred njima vodi upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti akta Unije. Sud ne rješava spor pokrenut pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

Cjelovit tekst i, ovisno o slučaju, kratak prikaz presude objavljuju se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Nancho Nanchev ✆ (+352) 4303 2083.

Snimke s objave presuda dostupne su na „Europe by Satellite" ✆ (+32) 2 2964106.

Ostanite povezani!

[1] Prema članku 19. stavku 2. trećem podstavku UEU-a, „[s]uci i nezavisni odvjetnici Suda te suci Općeg suda biraju se iz redova osoba čija je neovisnost neupitna i koje ispunjavaju uvjete određene člancima 253. i 254. [UFEU-a]. Imenuju ih vlade država članica zajedničkom suglasnošću na razdoblje od šest godina". Člankom 254. drugim stavkom UFEU-a propisuje se da se suci Općeg suda „biraju [...] iz redova osoba čija je neovisnost neupitna i koj[e] imaju sposobnost potrebnu za obavljanje visoke sudačke dužnosti".

[2] Prema članku 255. UFEU-a, „[p]rije nego što vlade država članica imenuju kandidate [...] osniva se odbor zadužen za davanje mišljenja o prikladnosti kandidatâ za obnašanje dužnosti suca i nezavisnog odvjetnika Suda i Općeg suda".